

УДК 330.341.1:338.583

Ігор Володимирович ПАРИЗЬКИЙ

кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права, Національна академія управління, e-mail: kievinvestproekt@ukr.net

СТАН ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНФРАСТРУКТУРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗМІЦНЕННЯ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Паризький, І. В. Стан організаційно-інфраструктурного забезпечення зміцнення інноваційно-технологічного потенціалу економіки України // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; за ред. М. І. Зверякова (голов. ред.) та ін. (ISSN 2313-4569). – Одеса: Одеський національний економічний університет. – 2017. – № 1 (62). – С. 37–46.

Анотація. У статті проаналізовано стан розвитку елементів інноваційної інфраструктури в Україні. Досліджено основні програми формування інноваційної інфраструктури та тенденції, що призвели до недосформованості, нефункціональності та недостатнього розвитку інноваційної інфраструктури. Визначено основні проблеми, які перешкоджають ефективному формуванню та розвитку інноваційної інфраструктури в Україні. Запропоновано ключові заходи щодо посилення інфраструктурного забезпечення інноваційно-технологічного розвитку національної економіки. Доведено, що важливими завданнями державного регулювання інноваційного процесу залишаються упорядкування діяльності існуючих об'єктів інноваційної інфраструктури та координація процесів створення і розвитку нових установ, їх організаційне та методичне забезпечення.

Ключові слова: організаційно-інфраструктурне забезпечення; інноваційна інфраструктура; державна програма; інноваційно-технологічний розвиток; державне регулювання.

Игорь Владимирович ПАРИЖСКИЙ

кандидат юридических наук, доцент кафедры уголовного права, криминологии, гражданского и хозяйственного права, Национальная академия управления, e-mail: kievinvestproekt@ukr.net

СОСТОЯНИЕ РАЗВИТИЯ ОРГАНИЗАЦИОННО- ИНФРАСТРУКТУРНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ УКРЕПЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННО-ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ

Парижский, И. В. Состояние организационно-инфраструктурного обеспечения укрепления инновационно-технологического потенциала экономики Украины // Вестник социально-экономических исследований: сб. науч. трудов; под ред. М. И. Зверякова (глав. ред.) и др. (ISSN 2313-4569). – Одесса: Одесский национальный экономический университет. – 2017. – № 1 (62). – С. 37–46.

Аннотация. В статье проанализировано состояние развития элементов инновационной инфраструктуры в Украине. Исследованы основные программы формирования инновационной инфраструктуры и тенденции, которые привели к недосформированности, нефункциональности и недостаточному развитию инновационной инфраструктуры. Определены основные проблемы, которые препятствуют эффективному формированию и развитию инновационной инфраструктуры в Украине. Предложены ключевые меры усиления инфраструктурного обеспечения инновационно-технологического развития национальной экономики. Доказано, что важными задачами государственного регулирования инновационного процесса остаются упорядочение деятельности существующих объектов инновационной инфраструктуры и координация процессов создания и развития новых учреждений, их организационное и методическое обеспечение.

Ключевые слова: организационно-инфраструктурное обеспечение; инновационная инфраструктура; государственная программа; инновационно-технологическое развитие; государственное регулирование.

Ihor PARYZHSKYY

PhD of Juridical Sciences, Associate Professor, Department of Criminal Law, Criminology, Civil and Commercial Law, National Academy of Management, e-mail: kievinvestproekt@ukr.net

THE STATE OF ORGANIZATIONAL AND INFRASTRUCTURAL SUPPORT OF ENHANCING INNOVATION AND TECHNOLOGICAL POTENTIAL OF UKRAINIAN ECONOMY

Paryzhskyy, I. (2017). The state of organizational and infrastructural support of enhancing innovation and technological potential of Ukrainian economy. Ed.: M. Zveryakov (ed.-in-ch.) and others [Stan orhanizatsiino-infrastrukturnoho zabezpechennia zmitsnennia innovatsiino-tekhnologichnoho potentsialu ekonomiky Ukrainy; za red.: M. I. Zveriyakova (gol. red) ta in.], Socio-economic research bulletin; Visnik sotsial'no-ekonomichnih doslidzhen' (ISSN 2313-4569), Odessa National Economic University, Odessa, No. 1 (62), pp. 37–46.

Abstract. *The state of development of the innovation infrastructure elements in Ukraine is analyzed in the article. The basic programs for the innovation infrastructure formation and the trends that have led to incomplete formation, functionless and insufficient development of the innovative infrastructure are studied. The main problems which impede efficient formation and development of innovation infrastructure in Ukraine are identified. Key measures of enhance infrastructural support of innovation and technological development of the national economy are proposed. It is proved that the important tasks of the innovation process state regulation is to streamline the activities of existing innovation infrastructure facilities and coordination of processes of new institutions creation and development, their organizational and methodological support.*

Keywords: *organizational and infrastructural support; innovative infrastructure; state program; innovation and technological development; government regulation.*

JEL classification: *H000; H700*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Формування інноваційної інфраструктури, що забезпечує надання допомоги науковцям, інноваторам та підприємствам по всьому ланцюгу інноваційного процесу – від створення ідеї, її перетворення в інновацію й до впровадження вітчизняними підприємствами є основою підвищення інноваційної активності підприємств, підвищення конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку та економічного зростання країни.

Водночас, в Україні інноваційна інфраструктура досі не розвинена. Аналіз законодавства з питань регулювання діяльності суб'єктів інноваційної інфраструктури свідчить про його недосконалість, фрагментарність, що стримує становлення ефективної вітчизняної інноваційної інфраструктури. Така ситуація обумовлює необхідність розробки дієвих програм формування й розвитку організаційно-інфраструктурного забезпечення інноваційно-технологічного розвитку країни.

Аналіз досліджень і публікацій останніх років. В економічній літературі велика увага приділяється розгляду проблем інноваційного розвитку і функціонування інноваційної інфраструктури. Нині вітчизняні науковці активно проводять дослідження основ формування інноваційної інфраструктури, про що свідчать праці О. Амоші, Г. Андрощука, Ю. Бажала, В. Буторіної [6, с.107–111], А. Гальчинського, В. Гейця, М. Гороховської, О. Довгаль, С. Ілляшенко, В. Лохова [5, с.31–35], А. Мазура [4, с.59–72], М. Онопрієнко, В. Семиноженка [9], В. Соловійова, Л. Федулової, А. Чухна та інших вчених. Проте попри низку досліджень теоретико-методичних та економічних аспектів розвитку інноваційної інфраструктури, важливим залишається аналіз реального стану її функціонування, проблеми і можливості удосконалення.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на глибину проведених теоретичних та практичних досліджень, недосформованість та слабкий розвиток сучасної інноваційної інфраструктури в Україні залишає ще низку недосліджених проблем. Зокрема детальнішого дослідження потребують питання особливостей функціонування інноваційної інфраструктури як однієї з підсистем не лише національної, а й

регіональної інноваційної системи, а також проблеми ефективної діяльності всіх елементів інноваційної інфраструктури на різних рівнях. Насамперед важливо визначити протиріччя в різних законодавчих та підзаконних актах щодо означення інноваційної інфраструктури, наскільки ефективно в Україні діють методи державного регулювання формування організаційно-інфраструктурного забезпечення інноваційного прогресу, а також причини, які породжують диспропорції між плановими та реальними показниками розвитку інноваційної інфраструктури.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз реального стану та проблем формування та функціонування інноваційної інфраструктури України відповідно до існуючих державних програм і стратегій, а також виявлення особливостей реалізації механізму організаційно-інфраструктурного забезпечення інноваційно-технологічного розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Порядок створення й діяльності окремих елементів інноваційної інфраструктури визначається низкою законів України («Про інноваційну діяльність», «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про наукові парки», «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», «Про науковий парк «Київська політехніка» та ін.).

Питання формування інноваційної інфраструктури також регулюють цільові державні програми. Зокрема, 2007 року Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2008–2012 роки» [1]. Вона передбачала розбудову інноваційної інфраструктури із забезпеченням необхідного фінансового та науково-технологічного супроводу. Відповідно, у рамках її дії виникла необхідність формування нормативної бази для створення технологічних парків як однієї із ключових структур такої інфраструктури.

Передбачалося, що виконання цієї Програми дозволить: оптимізувати систему державного регулювання діяльності технологічних парків у частині визначення їх як регіонально-галузевих інноваційних утворень; забезпечити розвиток мережі нових елементів інноваційної інфраструктури (інноваційних центрів, наукових парків, центрів трансферу технологій, регіональних інноваційних кластерів, інноваційних бізнес-інкубаторів, банків технологічної інформації тощо). З цієї метою мали створити: близько 335 елементів інфраструктури, завдяки чому буде створено понад 10 тис. нових робочих місць для висококваліфікованих фахівців; збільшити до 10 тис. одиниць кількість суб'єктів малого підприємництва, які реалізують інновації; підвищити не менш як на 5% інноваційну активність промислових підприємств; збільшити обсяги виробництва інноваційної продукції на 20%; залучити близько 7 млрд. грн. інвестицій для реалізації інноваційних проектів.

Проте, незважаючи на амбітні плани, задекларовані у цьому документі, істотних зрушень у формуванні інфраструктури не відбулося, тому в 2008 році Кабінет Міністрів України доповнив існуючу програму, уточнивши стратегічні цілі та обсяги державних видатків на розвиток інноваційної інфраструктури. Через це, 14 червня 2008 року уряд країни прийняв постанову про затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 роки», метою якої було формування в 2009–2013 роках в Україні інноваційної інфраструктури, здатної забезпечити ефективне використання вітчизняного науково-технічного потенціалу, підвищення рівня інноваційності та конкурентоспроможності національної економіки [2].

У цій програмі передбачається, що розвиток інноваційної інфраструктури в Україні може здійснюватися такими шляхами:

- збереження існуючого підходу до розвитку інноваційної інфраструктури;
- розвиток фінансово-економічної підсистеми інноваційної інфраструктури як недостатньо розвиненої;

– розвиток виробничо-технологічної підсистеми інноваційної інфраструктури з поступовим впровадженням окремих елементів фінансово-економічної підсистеми.

Водночас стратегічні цілі залишаються такими, як і в попередній Програмі інноваційного розвитку України у 2008–2012 роках.

Представниками держави, які виступили замовниками цієї цільової програми, на момент її підписання були Держінформнауки (нині – Державне агентство з питань електронного уряду) та МОНмолодьспорту (сьогодні це Міністерство освіти і науки та Міністерство молоді та спорту України).

Фінансування Програми здійснювалося за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, а також інвестицій підприємств та організацій, грантів міжнародних організацій. Орієнтовний обсяг необхідних для реалізації цієї Програми фінансових ресурсів визначено на рівні близько 257 млн. грн., у тому числі за рахунок коштів державного бюджету близько 103,92 млн. грн. [2].

До реалізації положень Програми було залучено: Мінпромполітики (у період до реорганізації), Мінагрополітики, МОН, Мінтрансзв'язку, Держінвестицій, Фонд державного майна, Мінпаливенерго, Рада Міністрів АРК, Київська та Севастопольська міські держадміністрації, Мінфін, НАНУ, Мінекономіки.

На момент набуття чинності програми в 2010 р. в Україні уже функціонувала певна кількість бізнес-інкубаторів: 12 – в Києві, 9 – в Одесі й по кілька в інших регіонах. Загалом працювали 24 інноваційні центри, 28 науково-навчальних центрів, 11 інноваційних бізнес-інкубаторів, 5 центрів інновацій і трансферу технологій, 23 центри комерційної інтелектуальної власності, 21 науково-впроваджувальне підприємство, 19 регіональних центрів науково-технічної та економічної інформації, 10 інноваційно-технологічних кластерів. Крім того, було сформовано 255 інноваційних фондів, значна частина яких (69% від загальної кількості) зосереджувалася в Києві, де також діяла переважна більшість венчурних фондів [3].

Стосовно технологічних парків в Україні, вони фактично розпочали діяти наприкінці 2000 р., проте їх кількість не була достатньою для реалізації інноваційної стратегії розвитку національної економіки. Відтак, у 2007 р. з восьми зареєстрованих технопарків реально працювали чотири («Інститут монокристалів», «Інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона», «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка», «Вуглемаш»), хоча у 2010 р. їх налічувалось 16 і лише половина з них була діючою. Така ситуація спричинена зміною нормативно-правового режиму діяльності технопарків, що стало перешкодою у прийнятті нових проектів, що позначилося скороченням державної підтримки проектів технопарків з 2005 року «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка» та інші 5 діючих технопарків наростили обсяг реалізованої інноваційної продукції за 2004–2009 рр. у 3,4 рази [4].

За оцінками фахівців технопарку «Інститут електрозварювання ім. Є.О. Патона» у 2000–2007 рр. інноваційна продукція технопарків становила 6–10% всієї інноваційної продукції української промисловості, тоді як у 2001 р. – всього 1,1%, а в 2009 р. знову знизилася до 1,6%. У зазначений період на одну гривню державної підтримки випускали 6–18,5 гривні інноваційної продукції. Позитивне сальдо зовнішньоекономічної діяльності технопарків у 2000–2007 рр. складало 216 млн. грн. [5].

У рамках виконання інноваційних проектів технологічних парків у 2000–2009 роках обсяг реалізованої інноваційної продукції становить 12,17 млрд. грн., однак у 2009 р. загальний обсяг реалізованої інноваційної продукції зменшився порівняно з попереднім роком на 509,79 млн. грн. Динаміка зменшення ефективності діяльності технологічних парків і скорочення обсягів реалізованої інноваційної продукції свідчить про зменшення державної підтримки технологічних парків.

Водночас в Україні функціонували венчурні фонди, які не виявляли класичних ознак «ризикового капіталу», спрямовуючи свої ресурси головним чином на реалізацію та фінансову підтримку традиційних інвестиційних проектів. Оскільки жоден венчурний фонд

не інвестував у розвиток перспективних високих технологій. Причини цього криються у неналежному законодавчому забезпеченні як інноваційної діяльності, так і венчурного фінансування. Насамперед це пов'язано з відсутністю закону про венчурний бізнес та механізму його функціонування в Україні [6, с.111].

Україна також почала здійснювати перші кроки у сфері трансферу технологій. З цією метою у 2004 р. створили два спільні центри передачі технологій з країнами Сходу: В'єтнамсько-український центр співробітництва у галузі науки і технологій в'єтнамської академії наук України та Корейсько-український Центр співробітництва у галузі промислових технологій за участю національної академії наук України, міністерства торгівлі, промисловості та енергетики республіки коре та корейського інституту промислових технологій (KITECH) республіки Корея. Базовою установою для обох Центрів було визначено інститут електрозварювання ім. Є. О. Патона. Разом з тим, було створено міжнародний центр передачі технологій та індустріальну базу досліджень та розвитку НПН України у м. Цзясин [7].

Проте, незважаючи на планові результати виконання основних завдань Програми – створити до 400 нових елементів інноваційної інфраструктури (табл. 1), у 2010–2013 рр. майже не змінилася чисельність суб'єктів малого підприємництва, що реалізують інноваційні проекти, адже питома вага малих підприємств, які займалися професійною, науково-технічною діяльністю, зросла не істотно – від 97,1 до 97,6% від загальної кількості підприємств, зайнятими у цій сфері. Більше того, це вплинуло на обсяг реалізованих послуг з наукових досліджень і розробок, які у фактичних цінах теж збільшилися не суттєво – з 4630,1 млн. грн. до 4921,9 млн. грн., відповідно у 2010 р. та 2013 р. [8; 9].

Таблиця 1

Заплановані результати створення об'єктів інноваційної інфраструктури Програми
«Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 роки»
(узагальнено автором за даними [2])

Об'єкти інфраструктури		Кількість
Державна система інформаційно-консультаційної підтримки інноваційної діяльності	Центри науково-технічної та економічної інформації	7
	Інноваційно-аналітичні бізнес-центри європейського типу	7
	Демонстраційні центри	20
	Регіональні контрактні пункти зі співпраці з країнами-членами ЄС та іншими країнами у сфері науки і технологій	10
Система інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності у вищих навчальних закладах	Підрозділи з питань інтелектуальної власності	20
	Підрозділи з питань інтелектуальної з розширеннями функціями	25
	Бізнес-інкубатори	10
	Науково-виробничо-інноваційно-інвестиційні комплекси	20
	Підрозділи, що надають початкову допомогу з підготовки та впровадження інновацій	25
Інноваційна інфраструктура за участю наукових установ	Центри трансферу технологій	25
	Підрозділи, що проводять моніторинг результатів наукових досліджень та впроваджують їх на ринок інтелектуальної власності	15
	Бізнес-парки у наукових установах	25

Продовження табл. 1

Інфраструктура фінансового забезпечення інноваційної діяльності	Небанківські фінансово-кредитні установи	2
	Венчурні фонди	1
	Інноваційно-інвестиційні фонди другого рівня	1
Регіональна система забезпечення інноваційної діяльності	Підрозділи некомерційного партнерства	25
	Інноваційно-технологічні кластери	25
	Громадські ради обласних, міських держадміністрацій	27

З іншого боку, оптимістичними для авторів цієї Програми виявилися показники підвищення інноваційної активності суб'єктів господарювання: кількість українських інноваційно активних промислових підприємств у 2013 р. становила 1715 (16,8% від загальної кількості промислових підприємств, тоді, як у 2009 р. – 12,8%, у 2014 р. – 16,1%). Кількість підприємств, які впроваджували інновації у свою діяльність, у 2013 р. склала 1312 (13,6% проти 10,7% у 2009 р.), а тих, що реалізовували інноваційну продукцію – 1031.

Сприятливою для розвитку є динаміка обсягу інноваційних витрат у промисловості: у 2010 р. – 8045,5 млн. грн., у 2013 р. – 9562,6 млн. грн. (у фактичних цінах), частка залучених ресурсів – 27,1%. Як наслідок, обсяг реалізованої інноваційної продукції без урахування індексу цін за 2009–2013 рр. зріс лише на 14,2% (з 31432,3 до 35891,6 млн. грн.), хоча питома вага реалізованої інноваційної продукції в обсязі промислової скорочувалася: у 2009 р. становила 4,8%, у 2013 р. – 3,3%, а у 2014 р. – усього 2,5% [8; 9].

На момент закінчення дії Програми у регіонах України було створено значну кількість об'єктів інноваційної інфраструктури різного спрямування (рис. 1). У 2010–2013 рр. було проведено досить серйозний обсяг роботи щодо створення об'єктів інноваційної інфраструктури.

Зокрема, у Львівській області проводилася робота зі створення інформаційно-інноваційно-освітньо-просвітницького консорціуму (кластеру) як функціональної структури регіонального центру науково-технічної і економічної інформації. Також у Львівській політехніці в 2013 р. розпочав свою роботу Інноваційний офіс. Львівська міська рада разом з Інститутом міста і представниками бізнесу створили Львівський центр інновацій з метою стимулювання впровадження та використання нових технологій.

В Івано-Франківській області також проводили роботу зі створення інноваційної інфраструктури, зокрема індустріальних парків, приміром визначено Калушську і Долинську промислові зони. Були створені робочі групи для побудови індустріальних парків на територіях Хриплинської (територія Івано-Франківської міської ради), Коломийської та Рожнятівської промислових зон.

Також у вересні 2013 року розпочав роботу бізнес-інкубатор, сформований на базі Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу. Також звітного року в Дніпропетровському регіоні на базі (сайті) «Криворізького ресурсного центру» запрацював «Віртуальний бізнес-інкубатор» [10].

Втім, більшість створених технологічних парків зосереджуються у м. Київ. Це, зокрема, технологічний парк «Київська політехніка», сформований на базі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»; «Напівпровідникові технології й матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка» при Інституті фізики напівпровідників ім. В. Є. Лашкарьова, «Інституті електрозварювання ім. Є. О. Патона»; «Агротехнопарк» при Національному університеті харчових технологій, а також технопарки «Інтелектуальні інформаційні технології», «Укрінфотех» і «Інститут технічної теплофізики» при НАН України, «Інститут технічної теплофізики».

Разом з цим у Києві укладено угоду про співпрацю між Київською МДА, Торгово-промисловою палатою України та Міжнародним благодійним фондом «Сід Форум Україна». У рамках угоди відкрито Київський інноваційний інкубатор «iHub», де молодим підприємцям та Start-Up компаніям для розвитку їхнього бізнесу для надання спеціально

обладнані приміщення та майно. Станом на кінець 2013 р. свої проекти розвивали 15 Start-Up компаній, автори ще 10 проектів стали віртуальними резидентами інкубатору. У планах державної та регіональної влади залишається реалізація проекту інноваційного парку Біоніс iHub, що дозволить створити до 20 тис. робочих місць [10]. Проте серед загальної кількості, яка зареєстрована в Україні реально діють лише Білоцерківський, Славутицький, Хмельницький, Сімферопольський, Львівський, Полтавський, Івано-Франківський бізнес-інкубатори.

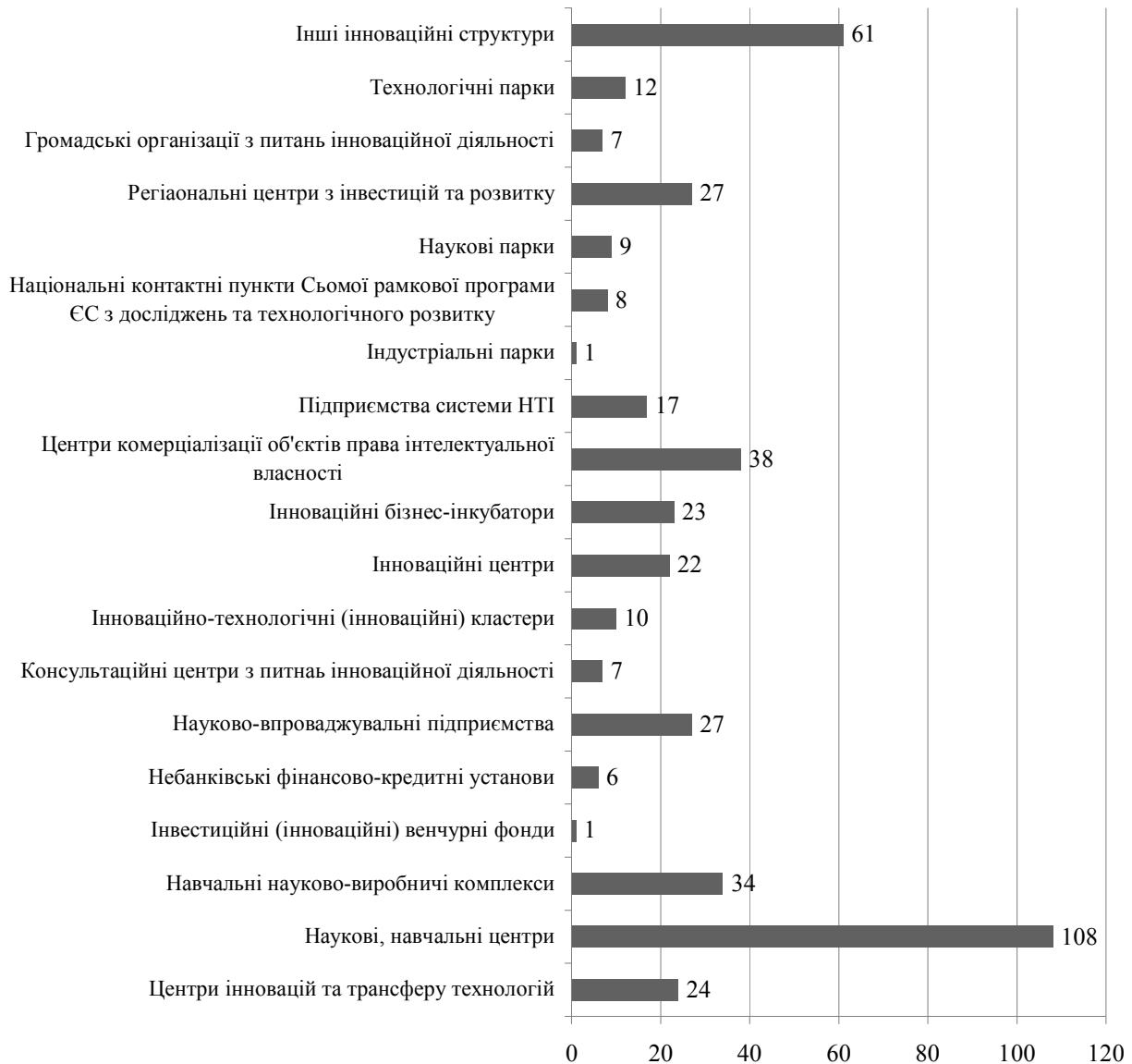

Рис. 1. Кількість створених об'єктів інноваційної інфраструктури відповідно до Програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 роки» (побудовано автором за даними [10])

Крім того, було сформовано чималу кількість венчурних фондів, що зумовлено особливостями національного законодавства, відповідно до якого венчурні фонди віднесені до інститутів спільного інвестування (ІСІ). Однак їхня діяльність фактично не була пов'язана з інноваційною сферою. Так, якщо у 2003 р. в Україні налічувалося всього шість ІСІ, три із яких були венчурними фондами, то у 2008 р. інститутів спільного інвестування було 888, із яких 636 (71,6%) – венчурні фонди [11].

Після світової кризи 2008–2009 рр. загальна кількість українських ІСІ продовжує збільшуватися, хоч і не такими високими темпами. Лише у 2014 р. загальна кількість українських ІСІ дещо зменшилася і, за даними Української асоціації інвестиційного бізнесу,

станом на кінець 2014 р. кількість ІСІ в Україні склала 1188, при цьому 1006 із них, тобто майже 85%, – це безпосередньо венчурні фонди (для порівняння, в країнах Європи діяло лише 298 фондів) [11]. Причому переважна більшість українських венчурних фондів не здійснювала фінансування інноваційної діяльності, а була зосереджено виключно у секторі будівництва та операційної діяльності.

Водночас усіх основних очікуваних результатів реалізації Державної цільової програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 роки» не вдалося досягнути головним чином через її фінансування, яке здійснювалось не в повному обсязі. У результаті чого належним чином не функціонує ключова виробничо-технологічна підсистема інноваційної інфраструктури.

Проте, незважаючи на непогані показники створення елементів (об'єктів) інноваційної інфраструктури, комплексний її розвиток стримує низка проблем. Насамперед, формування дієвої інфраструктури гальмується спадом національної економіки, низкою конкурентоспроможністю вітчизняних виробників, нерозвиненістю внутрішнього ринку, неефективністю трансферу технологій, відтік висококваліфікованого інтелектуального капіталу (інноваторів), а також невиконанням проголошених державою у нормативно-правових актах завдань щодо інноваційного розвитку країни.

Остання причина вважається чи не однією з найважливіших, оскільки між різними законодавчими та підзаконними актами у сфері інноваційної діяльності та розвитку інноваційної інфраструктури немає послідовності та змістовної узгодженості. В різних нормативних актах визначено перелік елементів інноваційної інфраструктури, до якого входять: державні інноваційні фінансово-кредитні установи, венчурні компанії та фонди, зони інтенсивного науково-технічного розвитку (технополіси), соціотехнополіси, технологічні парки, наукові парки, інноваційні центри, бізнес-інкубатори (інноваційні, технологічні), центри високих інформаційних технологій, центри трансферу технологій, регіональні інноваційні кластери, бізнес-центри, консалтингові центри, інформаційні мережі науково-технічної інформації та інші. Хоча для значної їх частини не визначені ні змісту, ні порядку створення, особливостей діяльності та механізми державного регулювання, що ускладнює створення інноваційної інфраструктури в Україні.

До того ж, ефективність державної політики щодо формування та розвитку інноваційної інфраструктури знижується загалом внаслідок її безсистемності, неналежної обґрунтованості, відсутності чіткого розмежування завдань між центральними і місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, нескоординованості їх діяльності, відсутності міжгалузевих та міжрегіональних зв'язків. Крім зазначеного, пропри зусилля держави, досі проблемами розвитку інноваційної інфраструктури залишаються також:

- недосконалість законодавчих, зокрема щодо визначення ефективних форм стимулювання залучення інвестицій, необхідних для формування об'єктів інноваційної інфраструктури, а також їх ресурсного забезпечення шляхом звільнення від сплати ввізного мита на устаткування, обладнання та комплектуючих до них матеріалів;
- відсутність механізму договірно-правових відносин у частині регулювання питань використання земельних ділянок державної і комунальної власності, на яких можуть бути створені нові форми інноваційної інфраструктури;
- відсутність чіткого переліку видів діяльності, які доцільно вести, використовуючи нові форми інноваційної інфраструктури;
- недосконалість механізмів у сфері передачі інноваційних продуктів і технологій вітчизняним промисловим підприємствам;
- недостатнє стимулювання підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності, активізації залучення інвестицій для розвитку інноваційної інфраструктури, у тому числі через використання моделі державно-приватного партнерства;
- недосконалість кадрового потенціалу з інноваційного менеджменту, зокрема на урядовому рівні.

Разом з тим, найбільшою проблемою інноваційного розвитку України є те, що у рамках державних програм розвиток інноваційної інфраструктури не визначено як окрему проблему, їх заходи спрямовані на створення окремих інноваційних структур. Зважаючи на це, важливими завданнями залишаються упорядкування діяльності існуючих об'єктів інноваційної інфраструктури та координація процесів створення і розвитку нових установ, їх організаційне та методичне забезпечення. Для мотивації бізнесу до ведення інноваційної діяльності необхідно створювати прийнятні правові, економічні, податкові та інші механізми, які б сприяли розвитку інноваційної інфраструктури. Щоб забезпечити формування інноваційного середовища необхідно налагодити тісне співробітництво між державою, безпосередньо зацікавленою в зростанні інновацій, що підвищують соціально-економічне благополуччя населення і країни загалом, освітою в особі вищих навчальних закладів та закладами науки, що виступають як джерело інноваційних ідей, та бізнесом, зацікавленим у фінансуванні інноваційних розробок та їх імплементації у власну діяльність.

Висновки і перспективи подальших розробок. З огляду на низку існуючих проблем формування та функціонування інноваційної інфраструктури в Україні, стан організаційно-інфраструктурного забезпечення інноваційно-технологічного розвитку національної економіки складно назвати задовільним. Тому для забезпечення формування інноваційного середовища необхідно налагодити тісне співробітництво між державою, безпосередньо зацікавленою в створенні та поширенні інновацій, що підвищують соціально-економічне благополуччя населення і країни загалом, освітою в особі вищих навчальних закладів та закладами науки, що виступають як джерело інноваційних ідей, та бізнесом, зацікавленим у фінансуванні інноваційних розробок та їх імплементацією у власну діяльність. Для мотивації підприємницького сектору до ведення інноваційної діяльності необхідно створювати прийнятні правові, економічні, податкові та інші механізми, що б сприяли розвитку інноваційної інфраструктури. Тому це питання потребує детальнішого вивчення та удосконалення з метою підвищення ефективності державного регулювання інноваційного розвитку економіки України.

Література

1. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2008–2012 роки»: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 381-р від 06.06.2007 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/381-2007-p>.
2. Про режим затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2009–2013 роки»: Постанова Кабінету Міністрів України № 447 від 14.05.2008 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-n>.
3. Інноваційний розвиток технопарків в Україні та світі. URL: http://do.gendos.ru/docs/index_24248.htm.
4. Мазур А. А., Пустовойт С. В. Технологічні парки України: цифри, факти, проблеми // Наука та інновації. – 2013. – Т. 9. – № 3. – С. 59–72.
5. Лохов В. М. Метрологическое обеспечение, стандартизация и оценка соответствия нанотехнологий // Компетентность. – 2008. – № 2 (53). – С. 31–35.
6. Буторіна В. Б. Розвиток виробничо-технологічної підсистеми інноваційної інфраструктури НІС в Україні // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 6. – С. 107–111.
7. Гороховатська М. Я. Інноваційна складова міжнародного співробітництва. URL: http://iee.org.ua/files/alushta/48-gorohovatska-innov_skladova.pdf.
8. Статистичний щорічник України за 2013 рік. – К.: Державна служба статистики України, 2014. – 533 с.

9. Україна 2014: стат. збірник. – К.: Державна служба статистики України, 2015. – 28 с.
10. Семиноженко В. У 2014 році Уряд продовжить політику формування інноваційної інфраструктури // Урядовий портал. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246950017&cat_id=248446167.
11. Офіційний сайт Української асоціації інвестиційного бізнесу: Аналітичний аналіз ринку ІСІ в Україні. URL: http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart.html.

References

1. About approval of the Concept of State Target Economic Program «Creation of Innovation Infrastructure in Ukraine for 2008–2012»: Law of Ukraine, No. 381-r, 06.06.2007 [Pro skhvalennia Kontseptsii Derzhavnoi tsiliovoi ekonomichnoi prohramy «Stvorennia v Ukraini innovatsiinoi infrastruktury na 2008–2012 roky»: Rozporiadzhennia Kabinety Ministriv Ukrainy, No. 381-r, 06.06.2007]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/381-2007-p> [in Ukrainian]
2. About regime of approval of the Concept of State Targeted Economic Program «Creation of Innovation Infrastructure in Ukraine for 2009–2013»: Law of Ukraine, No. 447, 14.05.2008 [Pro rezhym zatverdzhennia Derzhavnoi tsiliovoi ekonomichnoi prohramy «Stvorennia v Ukraini innovatsiinoi infrastruktury na 2009–2013 roky»: Postanova Kabinety Ministriv Ukrainy, No. 447, 14.05.2008]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/447-2008-n> [in Ukrainian]
3. Innovative development of industrial parks in Ukraine and the world [Innovatsiinyi rozvytok tekhnoparkiv v Ukraini ta sviti]. URL: http://do.gendos.ru/docs/index_24248.http [in Ukrainian]
4. Masur, A. A., Pustovoyt, S. V. (2013). Technological parks of Ukraine: figures, facts, problems [Tekhnolohichni parky Ukrainy: tsyfry, fakty, problemy], Nauka ta innovatsii, vyp. 9, No. 3, s. 59–72 [in Ukrainian]
5. Lokhov, V. M. (2008). Metrological assurance, standardization and conformity assessment of nanotechnology [Metrologicheskoe obespechenie, standartizatsiya i otsenka sootvetstviya nanotekhnologiy], Kompetentnost, No. 2 (53), s. 31–35 [in Russian]
6. Butorina, V. B. (2015). The development of industrial and technological subsystem of innovation infrastructure of NIS in Ukraine [Rozvytok vyrobnycho-tekhnolohichnoi pidsystemy innovatsiinoi infrastruktury NIS v Ukraini], Globalni ta natsionalni problemy ekonomiky, vyp. 6, s. 107–111 [in Ukrainian]
7. Horohovatska, M. J. Innovative component of the international cooperation [Innovatsiina skladova mizhnarodnoho spivrobitnytstva]. URL: http://iee.org.ua/files/alushta/48-gorohovatska-innov_skladova.pdf [in Ukrainian]
8. Statistical Yearbook of Ukraine in 2013 (2014) [Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2013 rik], Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, Kyiv, 533 s. [in Ukrainian]
9. Ukraine 2014: Statistical Yearbook (2015) [Ukraina 2014: statystychnyi zbirnyk], Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy, Kyiv, 28 p. [in Ukrainian]
10. Semynozhenko, V. (2013). In 2014 Government would continue the policy of innovative infrastructure forming [U 2014 rotsi Uriad prodovzhyt polityku formuvannia innovatsiinoi infrastruktury], Uriadovyi portal. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246950017&cat_id=248446167 [in Ukrainian]
11. Official site of Investment Business Ukrainian Association: Analytical analysis of CII market in Ukraine [Ofitsiinyi saite Ukrainskoi asotsiatsii investytsiinoho biznesu: Analitychnyi analiz rynku ISI v Ukraini]. URL: http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart.html [in Ukrainian]